

५७१ २१/१०/१०

नेपाल राजपत्र

भाग १

श्री ५ को सरकारद्वारा प्रकाशित

खण्ड ३०] काठमाडौं, चैत ३० गते २०३७ साल [अतिरिक्ताङ्क ७७

श्री ५ महाराजाधिराजका प्रमुख सचिवालय
राजदरबार

श्री ५ महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट नारायणी अञ्चल,
पर्सा जिल्ला, बीरगञ्जमा आयोजित हिन्दू धर्म सम्मेलनको उद्घाटन गरिबक्सैदा बक्सैको
सम्बोधन ।

शाही सम्बोधन

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध
विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला परम नेपालप्रतापभास्कर
श्रोजस्विराजन्य परम गौरवमय तेजस्वी त्रिभुवनप्रजातन्त्रश्रीपद परम
उज्ज्वल कीर्तिमय नेपालश्रीपद परम प्रोज्ज्वल नेपालतारा परम पवित्र
ॐरामपट्ट परम ज्योतिर्मय सुविख्यात त्रिशक्तिपट्ट परम सुप्रसिद्ध प्रबल
गोरखादक्षिणबाहु परमाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री
श्रीमन्महाराजाधिराज वीरेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा
समर विजयिनाम् ।

आधिकारिक मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

सभापति, विद्वान्वर्ग

महिला तथा सज्जनवृन्द,

रामनवमीको पवित्र दिन आज हिन्दू सम्मेलन स्वतन्त्र हिन्दू अधिराज्य नेपालमा हुन लागेको अवसरमा यहाँ जम्मा हुनुभएका हिन्दू धर्मका धर्मगुरुहरू तथा हिन्दू धर्मप्रति श्रद्धा राख्ने महानुभावहरूलाई स्वागत गर्न पाउँदा हामीलाई खुशी लागेको छ ।

जन्मदेखि मरणसम्म, सूर्योदयदेखि सूर्यास्तसम्म, इहलोकदेखि परलोकसम्म जीवनका प्रत्येक क्षणका हाम्रा सम्पूर्ण क्रियाकलापलाई सनातन हिन्दू धर्मले निर्देशित गरेको हुन्छ । जन्मजन्मान्तरको पीडा, जीवनमा भोग्नु पर्ने अनेक कष्टबाट मुक्त भई मोक्ष प्राप्त गर्नु नै हिन्दू धर्मले हामीलाई जीवनको लक्ष्य देखाएको छ र हाम्रो समाजलाई अनादिकालदेखि गतिमान बनाउँदै ल्याएको छ ।

हाम्रा भावनाका तन्तु, हाम्रा विचारका शृङ्खला, हाम्रा व्यवहार र सम्पूर्ण सामाजिक ढाँचा र कार्यकलाप धर्मबाटै संचालित छन् । नेपाली समाजलाई धर्मले नै सुरक्षाको भाव, सच्चाइको पाठ, ईमान्दारीको आवश्यकता, कर्तव्यपरायणताको बोध, अनुशासन, संयम, विवेक, अनि जीवनमा न्याय र निष्ठा जस्ता अनेक सामाजिक सांस्कृतिक मूल्य र मान्यताहरू प्रदान गरेको छ । संक्षेपमा, सनातन हिन्दू धर्मकै परिवेशभित्र हामी जन्मन्छौं, हिँड्छौं, हुर्कन्छौं र हामीले फेर्ने सासको स्वच्छ हावाले झैँ यसले हामीलाई जीवन पर्यन्त घेरेको हुन्छ ।

नेपाली समाजमा धर्मको प्रधानता भएको कुरा आज पनि प्रत्येक नगर र गाउँहरूका कुनाकुनाबाट हजारौं हजार मन्दिर, चैत्य र देवस्थलहरूले उद्घोष गरिरहेका छन् । वास्तवमा, नेपालीले जताततै देवत्वको खोज गरेको छ । दैवी शक्तिबाटै ब्रह्माण्डको नाटक संचालन भएको कुरामा अटल आस्था राख्दै हामी र हाम्रा पूर्वजहरूले अनादिकालदेखि नै पर्वतका हिमचुली, पहाडका थुम्का, डाँडाका भञ्ज्याङ, देउराली, गौँडा, गढी, कोत र नाकाहरूका साथै नदीतट, पोखरी, शालिग्राम र ढुंगाहरूमा समेत देवत्वको खोजीमा हजारौं हजार देवालय, मठ, मन्दिर, स्तुप, गुम्बा, विहार, धर्मशाला, सत्तल, पाटी, पौवा, चौतारो, इनार, कुवा र धाराहरूको निर्माणमा आफ्नो सर्वोच्च सिर्जनात्मक प्रतिभाको परिचय दिई आएका छौं । अनि धर्मकै भावनाले ओतप्रोत भई हामीहरू बाटामा बर, पीपल, शमी, अमला र आँपका बोटहरू लगाउँछौं र प्रत्येक वर्ष घरआँगनमा महिमासाथ तुलसीका वेर्ना रोप्ने गर्छौं । संक्षेपमा, धार्मिक भावनाबाटै नेपालले देवभूमि, तपोभूमि भन्ने पवित्र नाम पाएको छ । यही धार्मिक संस्कारले हाम्रो संस्कृति फुलेको फलेको छ र नेपाली सभ्यताको विकास र विस्तार भएको छ । यसैबाट हाम्रो मूर्तिकला, काष्ठकला र वास्तुकलाले उत्कृष्ट स्थान लिन थालेका छन् । यिनै वास्तविकताको पृष्ठभूमिमा हाम्रो संविधानले नेपाललाई एक हिन्दू अधिराज्य घोषित गरेको छ ।

आधिकारिकता (मुद्रा) विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

हाम्रो विचारमा, हाम्रो धर्म भेटिए हाम्रो संस्कृति भेटिन्छ र हाम्रो संस्कृति भेटिए हाम्रो सभ्यताको मूल नै सुक्दछ, अनि हाम्रो संस्कृति र सभ्यता भेटिए हामी पनि भेटिन्छौं । हाम्रो आफ्नोपन र हाम्रो विलक्षणताको चिनारी हाम्रो धर्मले नै दिइआएको छ । वास्तविक अर्थमा मानिसको आर्थिक वा भौतिक विकास नैतिक, बौद्धिक वा आध्यात्मिक विकासविना सम्भव हुँदैन । विकासको साधन र साध्य स्वयं मानिस हो । अतः विकासलाई अर्थतन्त्रको जालोमा मात्र सीमित नराखी समष्टिमा मानिसमा नै केन्द्रित गर्नुपर्छ । मानिसको आर्थिक विकास आफ्नो संस्कृति र धार्मिक मूल्यसित अनिवार्य रूपमा गाँस्नु बुद्धिमत्तापूर्ण हुन्छ । संस्कृति र धर्मलाई पन्छाएर वा विस्थापित गरेर देशको विकास कदापि सम्भव हुँदैन । त्यसैले हाम्रो धर्मको मूल आदर्श, मान्यता र आस्थाप्रति सधैं चिन्तन, मनन र मन्थन गरेर जनजीवनमा प्रतिपादन गर्नु हाम्रो कर्तव्य हुन जान्छ ।

सनातन हिन्दू धर्म फराकिलो, ग्रहणशील र विकासमूलक मात्र होइन, यसका मूल स्रोत अत्यन्त वैज्ञानिक तथ्य र तर्कमा आधारित छन् । पुराना रूढिवाद, कोरा कल्पना, सामाजिक पक्षपातपूर्ण आचरण, पूर्वाग्रह, अन्धविश्वास, असत्य र अवैज्ञानिक व्यवहारलाई यसले आफ्नो उद्गम थलोमा ठाउँ दिएको छैन । त्यसैले धर्म र संस्कृतिलाई सारहीन परम्परा वा खोक्रा आदर्शहरूमा मात्र सीमित नराखी युगको चुनौतीलाई स्वीकार गर्दै कर्मयोगीको रूपमा डटेर व्यवहार र आचरणमा उतार्न सकेमात्र हिन्दू धर्मलाई हामी सनातन र शाश्वत रूप दिन समर्थ हुनेछौं । पोखरीको पानी जस्तै गतिहीन नराखी हाम्रो धर्म र संस्कृतिलाई नदीको जल जस्तै समयको प्रवाहमा गतिमान् र स्वच्छ भई बग्न दिनुपर्छ ।

हिन्दू धर्मको स्वरूप र प्रकृति समग्रमा उदार, उदात्त र व्यावहारिक छ । धर्मको यो गतिशील प्रवाहले नेपालमा विविध सांस्कृतिक दृष्टिकोण, मतमतान्तर, संप्रदाय-हरूलाई गहिरो समुद्रले झैं अनेक बैचारिक नदीनाला र खोलाहरूलाई आफूभित्र समेटेको छ । सहिष्णुता र समन्वय हिन्दू अधिराज्य नेपालको गौरवशाली परम्परा मात्र होइन, वर्तमान व्यवहार पनि हो । नेपालमा हिन्दू, बुद्ध र इस्लाम आदि धर्मावलम्बीहरू संगै बसी हुर्केका मात्र छैनन्, आफ्ना पूर्वजहरूले मानी आएको धर्म र संस्कृतिलाई निरन्तर श्रद्धा र भक्तिले अनुसरण गर्दै एक अर्काका धर्म र आस्थाप्रति सद्भावना र आदर देखाउँछन् । यो नेपालको राष्ट्रिय चरित्र हो । नेपाली मानस बुद्धलाई विष्णुको अवतार मात्र मान्दैनन्, शिवमा बुद्धत्व र बुद्धमा शिवत्व पनि भेट्दछन् । धर्मको नाममा नेपालको भूमि कहिल्यै रणक्षेत्र भएको छैन, बरु नेपाली सहिष्णुताको छहारीमा विभिन्न मतमतान्तर र संप्रदाय-हरूको सुखद समन्वय र सम्मिश्रणले यस देशको पवित्र माटोमा जरो हालेको छ । यही गौरवशाली पृष्ठभूमिमा नै हामीले वर्तमान विश्वको अनावश्यक वादविवाद र विग्रहलाई

आधिकारिक मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ

पन्छाई शान्तिको शंखनादले नेपाली आकाश सधैं गुंजायमान रही रहोस् भन्ने कामनाले नेपाललाई शान्ति क्षेत्र बनाउने आकांक्षा गरेका हौं ।

हिन्दू धर्मले मानिसको आध्यात्मिक र आधिभौतिक विकासलाई प्रश्रय मात्र होइन, यसले प्राणी मात्रको कल्याण र विश्वलाई नै एउटै परिवार मान्दै अध्यारोबाट उज्यालोतिर, मृत्युबाट अमरत्वतिर, असत्बाट सत्यतिर निरन्तर डोर्‍याएको हुन्छ । जडबाट चेतन र सत् चित् आनन्दको अमर संजीवनी लिएको यो धर्म निश्चय नै शाश्वत र अजेय छ । हाम्रो सर्वाङ्गीण विकास पनि यसको विकासबाट मात्र संभव हुनसक्छ । त्यसैले नेपाल र हिन्दू जगत्मा एक पुनर्जागरणको युगारम्भ गर्नुपर्ने आजको परम आवश्यकतालाई हृदयङ्गम गर्दै विश्वमानवताको पवित्र आदर्श लिएको हिन्दू धर्ममा श्रद्धा राख्ने विश्वका तमाम हिन्दूहरूका साथै मानव मात्रको कल्याण गर्ने उद्देश्य प्राप्तमा यो हिन्दू धर्म सम्मेलन सफल हुन सकोस्— यही नै हाम्रो कामना छ ।

अन्तमा, विश्वका सम्पूर्ण हिन्दू मात्रका तर्फबाट हामी नेपाली पनि यस गतिशील एवं प्रज्वलित हिन्दू धर्मलाई सहयोग गर्ने कामना गर्दछौं र श्री परमेश्वरले हिन्दूजीवनको पुनरुत्थान गर्नमा हामी सबैलाई आशीर्वाद प्रदान गरून् भन्ने प्रार्थना गर्दछौं । साथै आजको यस सम्मेलनका आयोजकहरू लगायत सबै सहभागीहरूलाई हामी धन्यवाद दिन चाहन्छौं ।

श्री पशुपतिनाथले हामी सबैको कल्याण गरून् !

जय नेपाल !

हुकुम बक्से बमोजिम,

रञ्जनराज खनाल

श्री ५ महाराजाधिराजका सचिव

श्री ५ को सरकारको छापाखाना, सिंहदरबार, काठमाडौंमा मुद्रित ।

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

932C